מרעהו חסד •שכן בלשון יונית קורין לכלב

למם רב נחמן בר יצחק אמר אף פורק ממנו

ההיא מאיתתא דעיילא לההוא ביתא למיפא

נבח בה כלבא איתעקר ולדה אמר לה מרי

דביתא לא תידחלי דשקילי ניביה ושקילין

מופריה אמרה ליה ישקולא מיבותיך ושריא

אחיזרי כבר גד ולד אמר רב הוגא מאי

דכתיב שמח בחור בילדותך וימיבך לבך

בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך ודע כי על כל אלה יביאך האלהים

במשפט עד כאן דברי יצר הרע מכאן

ואילך דברי יצר מוב ריש לקיש אמר °עד

כאן לדברי תורה מכאן ואילך למעשים

מובים: "בירית מהורה: אמר רב יהודה

בירית זו אצעדה מתיב רב יוסף בירית

מהורה ויוצא בה בשבת ואילו אצעדה

ממאה היא ה"ק בירית תחת אצעדה עומדת

יתיב רבין ורב הונא °קמיה דרב ירמיה

ויתיב רב ירמיה וקא מנמנם ויתיב רבין וקאמר בירית באחת כבלים בשתים א"ל

רב הונא אלו ואלו בשתים ומטילין שלשלת

ביניהן ונעשו כבלים ושלשלת שבו משויא

ליה מנא וכ"ת כרבי שמואל בר נחמני

יראמר רבי שמואל בר נחמני א"ר ייוחנן מניין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא ממא שנאמר כל דבר אשר יבא באש

אפילו דיבור במשמע בשלמא התם קא בעו

לה לקלא וקעביר מעשה הכא מאי מעשה

קעביד הכא נמי קא עביד מעשה דאמר

רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משפחה אחת

היתה בירושלים שהיו פסיעותיהן גסות והיו

בתולותיהן נושרות עשו להן כבלים והטילו

שלשלת ביניהן שלא יהיו פסיעותיהן גסות

ולא היו בתולותיהן נושרות איתער בהו ר'

ירמיה אמר להו סיישר וכן א"ר יוחנן כי אתא

רב דימי א"ר יוחנן מניין לאריג כל שהוא

שהוא ממא מציץ א"ל אביי וציץ אריג הוא

והתניא יציץ בכמין מם של זהב ורוחב שתי

אצבעות ומוקף מאוזן לאוזן וכתוב עליו

בב' שימין יו"ר ה"א למעלה וקורש למ"ר

לממה ואמר ר' "אליעזר בר' יוםי אני ראיתיו

בעיר רומי וכתוב יקדש לה' בשימה אחת כי

סליק רב דימי לנהרדעא שלח להו ∘דברים

שאמרתי לכם מעות הם בידי ברם כך אמרו

משום רבי יוחנן מניין לתכשים כ"ש שהוא

ממא מציץ ומניין לאריג כ"ש שהוא ממא

מאו בגד תנו רבנן יאריג כ"ש ממא ותכשים 5

כ"ש ממא אריג ותכשים כ"ש ממא מוסף

שק על הבגד שממא משום אריג אמר

רבא אריג כל שהוא ממא מאו בגד תכשים

יראת שמים שנאמר יויראת שדי

מג:

בה א מיי׳ פי״ט מהל׳ שבת הלכה ה ו ומיי' פ"ע מהל' כלים הלכה ד סמי לאוין סה טוש"ע א"ח סי שג :מעיף טו נו ב מיי פ"ט מהלי כלי המקדש הלכה א סמג המקדם הככה ה סמג עשין קעג: גו ג מיי' פ"א מהל' כלים ג מיי' פ"ח מהכי ננים הלכה יא ופכ"ב הלכה א:

לעזי רש"י

הגרי"א [גרי"ד]. הכרת

מוסף תוספות

א. אלמא צריך חיטו ריטב"א. . לטומאת מת ב. דאתם ושב ושביכם משמע אלא מה שבא מן השבי המקבל טומאה ולא ככלא הוא לכל מה שבא מן השבי. מי' הר"ן. ואצעדה מי יימר לן שצריכה חיטוי והזאה דהא לא כתיב גבי טומאה אלא גבי קרבן שהקריבו על הרהורי לב. ריטנ״6. ג. דא"כ בהמה נמי נימא שצריכה הזאה. ריטנ״ל. ד. ופשוטי כלי עץ, מוס׳ הל״ע, ה. דאצעדה טמאה. ריטנ״ל. ד. דסמכינן אדרשא דבסמוך. חי׳ הר״ן. ז. למימרא דלענין טומאה היכוירי. ריטנ״ל. ח. וכי מי מיירי. ריטנ״ל. ח. וכי מי שלא עשה אלא מנעל אחת לרגלו לא יהא טמא. ריטנ״א. טו. משום דמחכו עלה. מרדכי סימן שנ"ג. י. ורש"י ז"ל מפרש שהיו כתובים ממש זה על זה, וקשיא לי׳ לר״י א״כ היאך נקרין כלל קדש לי״י. ריענ״ל. יא. קדש להשם באלכסוז. ומ"מ השם היה חי' הר"ן. מתחילתו יר מוטמה ב. שנעשה מתחילתו קטן. ריטנ״ל. יג. הך נמי. מוס' הרל״ש. יד. לאפוקי כלי עץ וכלי עצם וכו' יכול שאינו יכול לקפלם ולהניח בתוכם. תוס׳ ולהניח בתוכם. תוקי הרא״ע, 10 דכתיב טבעת ועגיל וכומז, וטפי הוה למינקט טבעת ניחא שהוא קטן ודק יותר מציץ שהוא יותר רחב שתי אצבעות. סוס' הלס"ש. דלא נקט טבעת משום. IU דלא איתפרש לן שיעוריה. תוס' הלח"ש, ג'ן רש"י. תוס' יח. וזהו הרא"ש. שיטתו שפירש לעיל דכתיב בשלל מדין תתחטאו משמע לשון תתחטאו משנ.
הזאה. מוס' הלח"ט.
יט. אמאי צריך להאי גזרה
שוה דכלי כלי. מוס'
הלח"ט. ב. דתניא לקמן
רידיא. ריטנ"ח. (סד.) בהדיא. ריטנ״ח. כא. ליתן את האמור של זה בזה. ריטנ״ל. כב. [ל]ריב״א ור״ת, דה״ק. מוס׳ הלל״ט. ג. הוא דכתיב גבי קרבן בג. הוא דכתים גבי קרבן שהקריבו אנשי הצבא כדכתיב (במדבר לא, ז) ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב כלי מעשה. חי׳ הר״ן. כד. ואי משום דכתיב מחחמאו אחת תתחטאו אתם ושביכם מגין לנו שזה בכלל השבי לענין חטוי. ריטנ״ל, בה. מהתם. מוס׳ הכל״ט, בו. כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב. ריטנ״ל.

רבינו חננאל

בירית זו אצעדה. אוקימנא

ואיד מעשה מדין אצעדה ממאה היא. פ״ה דכתיב במעשה מדין אנעדה ולמיד וגו׳ וכתיב תתחטאו אתם ושביכם ולא נהיראב דע"כ תתחטאו לא אכל השבי קאיג דהא בהמות™ נמי הוו בשבי ולאו בני קבולי טומאה נינהו לכן נ״לה משום דכתיב אלעדה ולמיד וכתיב בתריה ויקח י (מהם)

כל כלי מעשה דקאי אכל הכלים שנלקחו וילפינן לקמן כלי כלי משרנים: בירות תחת אצעדה עומדת. פיי

בקונטרם (מ) בשוק להחזיק בתי שוקיה שלא יפלו ויראו שוקיה וקשה לפי׳ זה דא״כ בכבלים אמאי אין יולאין למאי דס"ד השתא דאין חילוק בין בירית לכבלים אלא שוה באחת חה בשתים לכן נ״ל דאפשר ליטלן בלא גילוי שוקים ומש״ה כבלים אין יונאין בהן דילמא שלפא ומחויא דתכשיט לנוי הם אבל בירית שהיא באחת לא שלפא ומחויא דאין זה תכשיט דכיון שאין לה אלא באחת גנאי היא לה^ט ומש"ה ניחא דבירית טהורה דלאו תכשיט לנוי הוא וכלי תשמיש נמי לא הוי אלא כלי המשמש כלי דומיא דטבעת הכלי דאמר לעיל דטהור וכן פירש הקונטרס וטעמא דכבלים טמחים משום דתכשיט הם לנוי כדפי: ובתוב עליו בשני שיטין יו"ר ה"א מלמעלה וקרש למ"ר לממה. 'נרחה לר"ת שהיה כתוב יו"ד ה״ה בסוף שיטה רחשונה וקדש לי בתחלת שיטה שניה והשתח נקרח יפהיא ואין לפרש כמשמעו דא״כ אינו נקרא כהלכתו: מניין לאריג כל שהוא שהוא ממא ת"ל או בגד. וא"ת והא לעיל בפרק במה מדליקין (דף כו. ושם) לא מרבינן אלא ג' על ג' וי"ל דהתם מיירי בבא מבגד גדול אבל הכא מיירי באריג כל שהואיב דמתחלה לא היה דעתו להוסיף עליו ותרוייהו שמעינן מאו בגד דשקולים הם דחשיב כל שהוא אריג מתחלה כמו ג' על ג' מבגד גדול 6 וא״ת ואכתי בגד כל שהוא למה הוא טמא והא בעינן שיטלטל מלא וריקן דומיא דשק וי"ל ^{פיג}דראוי הוא לכוף ולקפל וליקח בו מרגלית או מחטיד ואם תאמר א״כ פשוטי כלי עור אמאי טהורין הרי ראויין הם לקפל בו שום דבר כמו הכא וי"ל דמיירי בעור שלוק שהוא קשה: מניין לתכשים בל שהוא שמא. ואם תאמר תיפוק ליה דתכשיט כל שהוא טמא מדכתיב בכלי מדין טבעת טו ויש לומרטו דאפשר שהטבעת היא עבה וגדולה מאד ולא הוי כל שהוא: אריג ותכשים. פיי חליו אריג וחליו תכשיט טמא מכאן משמע דמ"מ בעינן שיעור קלת דאל"כ חליו דכ״ש מאי הוי: ההוא במדין בתיב. פ״ה ובמדין הויא טומאת מת ושרך ממת לא יליף להחמיר דמה למת שכן טומאה חמורה ומשני גמר כלי כלי משרץ פירוש מה כלי האמור בשרץ מטמא בשרך אף כלי האמור כאן מטמא בשרך חושה דא״כ הוה ליה למיפרך ההוא בטומאת מת כתיב ועוד כי משני גמר כלי כליים הוה ליה לשנויי בגמר בגד ועור לג״שבא לכן נ״ל בב דההוא במדין כתיב בשלל מדין בג ולא מיירי הך פרשה בטומאה כללבד והיכי

מרעהו. מונע חסד. ואע"ג דלא כתיב מונע ממילא משמע שכל תיבה שראשה מ"ם משמשת נטילה היא כמו ויקח מידם (שמות לב) אבדו גוים מארלו (מהלים י): למיפא. לאפות עיקה שהשאיל בעה"ב תנורו: שקילי ניביה. נטולות ד' שיניו שהוא נושך בהן. אותן שיניים קרי ניבין

כדאמרינן באלו טרפות (חולין דף נט.) גמל ניבי אית ליה: שקילי טופריה. נטולות לפרניו מלסרוט: שקולת. נטולה טובתך ומוטלת על הקולים: טיבוסיך. טובת הנאת נחמתך כמו מחזיק טוב הגרי"א בלע"ו: עד כאן. עד ודע כי על כל אלה וגו': עד כאו לתורה. שמח בתלמודך למוד משמחה ומטוב לב והלך בדרכי לבך להבין מה בלבך לפי ראות עיניך: מכאן ואילך למעשים טובים. ודע כי על כל אלה על כל מה שלמדת סופך ליתן את הדין אם לא תקיים: אלעדה. של זרוע: ואילו אלעדה טמאה היא. לכתיב במעשה מדין (במדבר לא) אלעדה ולמיד וגו' וכתיב תתחטאו אתם ושביכם: **מחת אלעדה.** שבזרוע עומדת בשוק להחזיק בתי שוקיה שלא יפלו ויראו שוקיה הלכך טהורה דלאו לנוי היא וכלי חשמיש נמי לא הוי אלא כלי המשמש כלי דומיא דטבעות הכלים דאמרינן בפרקין דלעילש דטהורין ויולאין בהם דלורך לבישה היא ומישלף ואחויי נמי ליכא למיחש דלא מיגליא לשוקה: בירים באחם. משוקיה: ושלשלם משוי להו מנת. בתמיה דקתני כבלים טמאים: וכי מימה כדר' שמוחל כו' משמיע קול בכלי מתכות. בריש פרקין: ועשו להו שלשלת כוי. הלכך שלשלת תשמיש אדם הוא ולאו תשמיש כלי דלא תקבל טומאה ואין יולאין בהן דילתה שלפה לשלשלה שהיה של זהו ומחויא דכי שקלה לשלשלת לא מיגליא שוקה שהרי בירית במקומה עומדת: יישר וכן חמר כ' יוחנן. יפה חמרת וכן שמעתי מר׳ יוחנן: מליך. שהוא דבר מועט ומנאו עם תכשיטי כהן: יו"ד ה"א מלמעלה קדש למ"ד מלמטה. כלומר השם שלם בשיטה עליונה וקדש למ"ד בשיטה תחתונה שלא להקדים שאר אותיות למעלה מן השם מאחר ששני שיטין היו. ורבינו הלוי שונה י קודש לה׳ מלמטה והיא היה: אני ראיתיו ברומי. שנכנס לאוצר המלך ליטול מה שירצה במס׳ מעילה (דף יו:) במעשה בן תלמיון: כי סליק רב דימי לנהרדעת. חזר בו ממה שאמר ליך אריג הוא: מאו בגד. דכתיב גבי שרלים או בגד או עור או ריבוי הוא: אריג ותכשיע כל שהוא. חליו אריג וחליו תכשיט שאינו אריג וכולו הוי כל שהוא כלומר דבר קטן:

מוסיף שק על הכגד. בדבר זה

שהשק טמא משום אריג ולקמיה מפרש

ליה: ההוא במדין לחיב. גבי טומאת

מת ושרך ממת לא יליף להחמיר

דמה למת שכן טומאתו חמורה:

את ר׳ שמעון בן יוחי ברומי מניין לדם שרצים שהוא טמא. אמר ליה דאמר קרא וזה לכם הטמא. אמרו לו תלמידיו גזר עליו

257

ל) ב"ק פג., ב) ובילה כט: ה'ק פג., כ) [פילה כט: כחובות נג: בבל קמל פג.
 ב"מ קג:], ג) לעיל נח:,
 ד) [שם א" יונחן], ה) [לעיל נה:,
 נג. ברכות מב: עירובין לב: פסחים נג: ב"מ נא. סנהדרין ק. שבועות מ: מה: חולין יז: ק. שבועות מ: מה: חוכי עה: עו:], 1) סוכה 1) [ל"ל אמר ר' אליעור. נ דבש], ה) [ברכות לו: עירובין טו: קד. יבמות כ: עו. ב"ב קכז. קלא. סנהדרין סא. מכות ח: זבחים לד. מנחות יב: לז. וו. זכניים כד. ממווע יצ. כו. חולין נו. נדה סח.], ע) [דף נב.], י) קודש מלמטה להי מלמעלה כצ"ל וכ"כ הרמב"ם בפ"ט מהל' כה"מ וגם גי' הירושלמי פ' טרף בקלפי נוטה כך, ל) [ל"ל מאתס], () [עי' תוס' לעיל כו. ד"ה אין בו וכו׳].

תורה אור השלם 1 לַמַּס מַרַעָהוּ חַסֶּד וְיֵרְאַת שַׁדִּי יַעַזוֹב: 2 שמח בחור בילדותיה י שְּהֵח בָּאוּ בְּיִלְּדוּתְּךְּ וְיִטִיבְךְּ לְבְּךְּ בִּימֵי בְּחוּרוֹתֶךְ וְהַלַּךְ בְּדִרְכֵי לִבְּךְ וּבְמַרְאַי עֵינֶיךְ וְדָע כִּי עַל כָּל אֵלֶה יביאר האלהים במשפט: קהלת יא ט

3 כָּל דָּבָר אֲשֵׁר יָבא בָאֵשׁ נּ עָּכְירוּ בָּאֵשׁ וְיַטְהֵר אַךְּ הָעֲבִירוּ בָּאֵשׁ וְטָהֵר אַךְּ בְּמֵי נִדְּה יִתְחַשָּׁא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ במדבר לא כג במים: בְּשָּיִם: במדבר לא כג 4 וְעָשִׁיתָ צִּיץ זְהָב טָהוֹר וּפְתַּחְתֶּ עָלְיו פְּתוּחֵי חֹתֶם קדשׁ ליי: שמות כח לו בְּמֹתָם יִטְמָא מִכְּּל בְּלִי עֵץ אוֹ בֵגֵד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל אשר יעשה מלאכה בְּלֶי בְּנֶשֶׁוֹ בְּלֶשׁוֹ בְּלְאָנְתְ בְּתֶּרֶב וְטְהֵר: ויקרא יא לב הַ וַיִּפָּח מִשֶּׁה וְאָלְעְזֶר הַכֹּהֵן את הזהב מאתם כל כלי במדבר לא נא

הגהות הב"ח

(h) תום' ד"ה בירית וכו' פי׳ נקונט׳ עומדת נשוק:

גליון הש"ם

גב' שבן בל' יונית. וכן סוכה לה ע"א וסנהדרין ד ע"ב טט בכתפי שתים וכו': שם ע"ב לדברי תורה. ע" ערכין יא ע"א תוס' ד״ה משמח: שם קמיה דר' ירמיה ויתיב ר"י וקא דר' ורמיה ויתיב ד"י וקא מנמנם. גיטין יא ע"ב ונדרים כט ע"ב: תום' ד"ה מנין לאריג. דראוי הוא לכוף. ק"ל ממתני' פ' כ"ו מ"ב דכלים לרור המרגלית וע" ברתב"ם ור"ש שם והרי מ"ת הוא בכלל אפשר לקפל ולהניח בו מעות כמקדם. ולע"ג:

מוסף רש"י

ר ינייני"ט, דשקילי ניביה. ינייני"ט, ל״ח חרבע שיני הכלב החרוכות שנהן נושך (ב״ק התרוטת שבהן נוסן (ב"ק פג). שקילי טיבותך. מה שאתה מנחמני הכל (פם) נטולה היא ממך ומוטלת על החרולים (כתובות נגי). כבר גד ולד. ונעקר ממקומו (ב"ק שם). יישר. שפיר קאמרת (פסחים נג: קאמרת (פסחים נג:

רב נסים גאוו

, אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי וכתוב עליו קודש לה' בשיטה אחת. ותניא כוותיה במס׳ יומא בפ׳ הוציאו לו את והפן קוף גון אמו די אינטרו בר יוסי אני אינאיתה ברומה והיו עליה כמה טיפי דמים. והדבר שגרם לו לצאת לרומי מפורש במסכת מעילה בפ' קדשי מזבת (דף יון שאל ר' מתיה בן חרש

כל שהוא ממא מציץ אריג ותכשים כל שהוא ממא ימכל כלי מעשה א"ל ההוא מרבנן לרבא ההוא במדין כתיב א"ל גמר

יליף דאריג ותכשיט כל שהוא טמא מכל כלי מעשה ומשני גמר כלי כליבה פי׳ כי היכי דכלי דכתיב גבי שרלים בי מיירי לענין טומאה הכי נמי כלי דכתיב גבי מדין לענין טומאה:

בדרת זו הפעדות. היוץ-טבה בשתי יריכת בלא שלטת של הלה נקרא כבלים. הא דתניא ציץ דומה כמין טס של זהב רחב ב' אצבעות ומוקף מאוזן לאוזן נקראת בירית, ואם יש בהן שלשלת נקרא כבלים. הא דתניא ציץ דומה כמין טס של זהב רחב ב' אצבעות ומוקף מאוזן לאוזן וכתוב עליו בב' שיטין יו״ד ה״א מלמעלה קדש למ״ד מלמטה, א״ר אלעזר בר׳ יוסי אני ראיתיו ברומי כרי.

רשב"י. אמר להם תלמוד ערוך הוא מפיו של ר' אלעזר בר' יוסי, פעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל שלא ישמרו רשב"י. אמר להם תלמוד ערוך הוא מפניו של ר" אינור ברי יוסי, פעם אחת גודה מלכות הרשעה גודה על ישראל שלא שמרו את השבת ושל אי מיוסי. מעם את גודה מלכות הרשעה גודה על ישראל שלא ישרנו, אמרו לו אויב רוצה בין בין איצטרובולי וסיפר קומי והלך וישב עמהם. אמר להם מי שיש לו אויב רוצה שיעשיה אמר לו יכחיש. אמר אם כן ימלו בניהם לח' ימים כדי שיכחישו, אמרו טבות אמר ובטלוה. חזר ואמר מי שיש לו אויב ירבה או ימעיט, אמרו לו יכחיש. אמר אם כן ימלו בניהם לח' ימים כדי שיכוחישו, אמרו טבות אמרו ובין האוירוב. אמרו לו יכחיש. אמרו לו יכחיש. אמר אם כן ימלו בניהם לח' ישמען בן יוחי שהוא מלומד בנסים, וילך עמו ר' אלעוד בר' יוסי וכר'. על לבי גוא, אשכחוה לההוא אגרתא שקלוה וקרעות. נשותיהן במשל הרוא אנרו שליה ממה טיפי דמים. ובתוספתא מקואות (פרק ז) אמר ר' אלעוד בר' יוסי אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים. ובתוספתא מקואות (פרק ז) אמר ר' אלעוד בר' יוסי הלכה זו כר'. המלח אצל חברי אמרו לי יפה הוריתה. ובמס' נדה בפ' הרואה כתם (קום) ממר אמר ור' אלעוד בר' יוסי אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים. ובתוספתא מקואות (פרק זה) אמר ר' אלעוד בר' יוסי הלכה זו כר'.